

§ 60**Provozovatel zásobníku plynu****(1) Provozovatel zásobníku plynu má právo**

- a) **zřizovat a provozovat vlastní telekomunikační síť k řízení, měření, zabezpečování a automatizaci provozu zásobníku plynu a k přenosu informací pro činnost výpočetní techniky a informačních systémů,**
- b) **v souladu se zvláštním právním předpisem^{4d} zřizovat a provozovat na cizích nemovitostech plynárenská zařízení, včetně provádění jejich obnovy, modernizace, výměny, stavebních úprav, udržovacích prací a jejich odstraňování,**
- c) **vstupovat a vjíždět na cizí nemovitosti v souvislosti se zřizováním a provozováním, obnovou, modernizací, výměnou, stavebními úpravami, udržovacími pracemi nebo s odstraňováním zásobníku plynu,**
- d) **odstraňovat a oklešťovat stromoví a jiné porosty, provádět likvidaci odstraněného a okleštěného stromoví a jiných porostů ohrožujících bezpečný a spolehlivý provoz zásobníku plynu v případech, kdy tak po předchozím upozornění a stanovení rozsahu neučinil sám vlastník či uživatel,**
- e) **vstupovat v souladu se zvláštními právními předpisy do uzavřených prostor a zařízení sloužících k výkonu činností a služeb orgánů Ministerstva obrany, Ministerstva spravedlnosti a do obvodu dráhy, jakož i vstupovat do nemovitostí, kde jsou umístěna zvláštní zařízení telekomunikací, v rozsahu a způsobem nezbytným pro výkon licencované činnosti,**
- f) **omezit nebo přerušit v nezbytném rozsahu činnosti spojené s uskladňováním plynu v těchto případech:**
 1. **při bezprostředním ohrožení života, zdraví nebo majetku osob a při likvidaci těchto stavů,**
 2. **při stavech nouze nebo při činnostech bezprostředně zamezujících jejich vzniku,**
 3. **při provádění plánovaných rekonstrukcí a plánovaných oprav na zařízení pro uskladňování plynu,**
 4. **při vzniku a odstraňování poruch na zařízeních pro uskladňování plynu,**
 5. **při neoprávněném odběru nebo neoprávněném uskladnění plynu,**
- g)

připojit své zařízení k přepravní soustavě nebo k distribuční soustavě za stanovených podmínek připojení,

- h) nakupovat plyn pro krytí vlastních ztrát v zásobníku plynu nebo pro vlastní spotřebu nebo za účelem vytváření a udržování základní náplně zásobníku plynu a prodávat plyn v rozsahu povinností uložených tímto zákonem; toto není považováno za obchod s plynem,
 - i) na informace nezbytné pro plnění svých povinností od ostatních účastníků trhu s plynem.
- (2) Provozovatel zásobníku plynu je povinen zřídit věcné břemeno umožňující využití cizí nemovitosti nebo její části pro účely uvedené v odstavci 1 písm. b), a to smluvně s vlastníkem nemovitosti; v případě, že vlastník není znám nebo není určen nebo proto, že je prokazatelně nedosažitelný nebo nečinný nebo nedošlo k dohodě s ním a jsou-li dány podmínky pro omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě podle zvláštního právního předpisu^{4e}, příslušný vyvlastňovací úřad rozhodne na návrh provozovatele zásobníku plynu o zřízení věcného břemene umožňujícího využití této nemovitosti nebo její části.
- (3) Vznikla-li vlastníku nebo nájemci nemovitosti v důsledku výkonu práv provozovatele zásobníku plynu podle odstavce 1 písm. a) až e) majetková újma nebo je-li omezen v obvyklém užívání nemovitosti v důsledku výkonu práv podle odstavce 1 písm. a), c) až e), má právo na přiměřenou jednorázovou náhradu⁵ včetně úhrady nákladů na vypracování znaleckého posudku. Právo na tuto náhradu je nutno uplatnit u provozovatele zásobníku plynu, který způsobil majetkovou újmu nebo omezení v obvyklém užívání nemovitosti, do 6 měsíců ode dne, kdy se o tom vlastník nebo nájemce dozvěděl.
- (4) V případech uvedených v odstavci 1 písm. a) až e) je provozovatel zásobníku plynu povinen co nejvíce šetřit práv vlastníků dotčených nemovitostí a vstup na jejich nemovitosti jim oznámit. Po skončení prací je povinen uvést nemovitosti do předchozího stavu, nebo není-li to možné s ohledem na povahu provedených prací, do stavu odpovídajícímu předchozímu účelu či užívání dotčené nemovitosti a oznámit tuto skutečnost bezprostředně vlastníku nemovitosti. Po provedení odstranění nebo okleštění stromů je povinen na svůj náklad provést likvidaci vzniklého klesu a zbytků po těžbě.
- (5) V případech uvedených v odstavci 1 písm. f) bodu 3 je provozovatel zásobníku plynu povinen písemně oznámit zákazníkům, pro něž uskladňuje plyn, započetí a skončení omezení nebo přerušování činností spojených s uskladňováním plynu, nejméně však 30 dnů předem.
- (6) V případech uvedených v odstavci 1 písm. f) je provozovatel zásobníku plynu povinen obnovit činnosti spojené s uskladňováním plynu bezprostředně po odstranění příčin, které vedly k jejímu omezení nebo přerušování.

- (7) V případech uvedených v odstavci 1 písm. f) je právo na náhradu škody a ušlého zisku vyloučeno. To neplatí, nesplní-li provozovatel zásobníku plynu oznamovací povinnost podle odstavce 5 nebo poruchu prokazatelně zavinil provozovatel zásobníku plynu.
- (8) Provozovatel zásobníku plynu je dále povinen
- a) zajistit bezpečný, spolehlivý a hospodárný provoz, údržbu, obnovu a rozvoj zásobníku plynu,
 - b) zajistit uskladňování plynu na základě uzavřených smluv,
 - c) uhradit provozovateli přepravní soustavy nebo provozovateli distribuční soustavy stanovený podíl na oprávněných nákladech na připojení svého zařízení k této soustavě,
 - d) poskytovat provozovateli přepravní nebo provozovateli distribuční soustavy, na kterou jsou jeho zařízení pro uskladňování plynu napojena, informace nutné k zajištění vzájemné provozuschopnosti,
 - e) vést samostatné účty za uskladňování plynu,
 - f) vypracovávat denní, měsíční, roční a desetiletou bilanci kapacit a výkonů zásobníku plynu, vyhodnocovat ji a předávat operátorovi trhu a provozovateli přepravní soustavy,
 - g) vypracovat do 6 měsíců po udělení licence na uskladňování plynu havarijní plán zásobníku plynu podle tohoto zákona, zaslat jej ministerstvu a každoročně upřesňovat,
 - h) zveřejňovat rozsah a termíny odstávek zařízení pro uskladňování plynu a upozorňovat na předpokládané snížení uskladňovací kapacity,
 - i) zřídit a provozovat technický dispečink, který odpovídá za dispečerské řízení zásobníku plynu,
 - j) zajistit neznevýhodňující podmínky pro přístup do zásobníku plynu za podmínek stanovených tímto zákonem a umožnit přístup k zásobníku plynu každému, kdo o to požádá a splňuje podmínky přístupu připojení a podmínky stanovené Řádem provozovatele zásobníku plynu, s výjimkou případu prokazatelného nedostatku volné kapacity zařízení pro uskladňování plynu nebo při ohrožení spolehlivého a bezpečného provozu zásobníků plynu; případné odmítnutí přístupu k zásobníku plynu musí mít písemnou formu a musí být odůvodněno,
 - k) prodat plyn účastníka trhu s plynem, nebyl-li takto uskladněný plyn z důvodů na straně tohoto účastníka trhu s plynem vytěžen ze zásobníku plynu do zániku závazku podle smlouvy o uskladnění plynu; toto není považováno za obchod s plynem,
 - l) vyhlašovat stav nouze v rámci zásobníku plynu,
 - m) každoročně zpracovávat a zveřejňovat předpokládaný rozvoj zásobníku plynu, a to na období nejméně 5 let,

- n) **zajišťovat ochranu skutečností majících povahu obchodního tajemství a dal-ších obchodně citlivých informací, které získává při výkonu své činnosti,**
- o) **zpracovávat a předkládat Energetickému regulačnímu úřadu ke schválení Řád provozovatele zásobníku plynu, po schválení zajistit jeho zveřejnění a vykonávat licencovanou činnost v souladu s Řádem provozovatele zásobníku plynu,**
- p) **zpracovávat a předávat ministerstvu a Energetickému regulačnímu úřadu jednou ročně, nejpozději do 1. března následujícího kalendářního roku, zprávu o kvalitě a úrovni údržby zařízení zásobníku plynu,**
- q) **dodržovat stanovenou kvalitu dodávek a služeb, vykazovat Energetickému regulačnímu úřadu úroveň kvality dodávek a služeb a zveřejňovat ji způsobem umožňujícím dálkový přístup,**
- r) **zveřejňovat informace týkající se provozování zásobníku plynu, jež jsou ne-zbytné pro účinnou hospodářskou soutěž a účinné fungování trhu s plynem a které nejsou předmětem obchodního tajemství; tím není dotčena povinnost podle písmene o),**
- s) **zaregistrovat se do 30 dnů od udělení licence na provozování zásobníku plynu u operátora trhu; zaregistrováním se provozovatel zásobníku plynu stává registrovaným účastníkem trhu,**
- t) **vypracovat do 6 měsíců po udělení licence na uskladňování plynu podklady pro zpracování plánu preventivních opatření a plánu pro stav nouze, zaslat je ministerstvu a každý druhý rok je upřesňovat,**
- u) **každoročně zpracovávat a do 31. března předávat provozovateli přepravní soustavy za účelem zpracování desetiletého plánu rozvoje přepravní soustavy údaje o plánovaném rozvoji provozního objemu a maximálního vtláčecího a těžebního výkonu zásobníku plynu, a to na období nejméně 10 let.**

Rozsáhlá úprava § 60 vymezuje postavení provozovatele zásobníku plynu jako jednoho z účastníků trhu s plynem prostřednictvím katalogu jeho zákonných práv a povinností. Jelikož EnerZ přistupuje k jednotlivým účastníkům trhu s plynem obdobným způsobem, tj. prostřednictvím úpravy jejich práv a povinností katalogovou formou, v mnohých případech, zejména u infrastrukturních provozovatelů, se jednotlivá ustanovení pro vzájemnou podobnost opakují. Z tohoto důvodu bude k výkladu některých ustanovení přistoupeno prostřednictvím odkazů.

Obsah výkladu

I.	Obecně k provozovateli zásobníku plynu	1–5
II.	Katalog práv provozovatele zásobníku plynu	6–
		50

1. Právo zřizovat a provozovat vlastní telekomunikační síť	8
2. Právo zřizovat a provozovat na cizích nemovitostech plynárenská zařízení, včetně provádění jejich obnovy, modernizace, výměny, stavebních úprav, udržovacích prací a jejich odstraňování	110 13
3. Právo vstupu a vjezdu na cizí nemovitosti	14
4. Právo odstraňovat a oklešťovat stromoví	176
5. Právo vstupu a vjezdu do uzavřených prostor a zařízení sloužících k výkonu činností a služeb orgánů Ministerstva obrany, Ministerstva spravedlnosti a do obvodu dráhy, jakož i vstupovat do nemovitostí, kde jsou umístěna zvláštní zařízení telekomunikací, v rozsahu a způsobem nezbytným pro výkon licencované činnosti	221 24
6. Právo omezit nebo přerušit v nezbytném rozsahu činnosti spojené s uskladňováním plynu	25 39
a) Bezprostřední ohrožení života, zdraví nebo majetku osob a likvidace těchto stavů	32 33
b) Stavby nouze nebo činnosti bezprostředně zamezující jejich vzniku	34
c) Provádění plánovaných rekonstrukcí a plánovaných oprav na zařízení pro uskladňování plynu	35 37
d) Vznik a odstraňování poruch na zařízeních pro uskladňování plynu	38
e) Neoprávněný odběr nebo neoprávněné uskladnění plynu	39
7. Právo nakupovat a prodávat plyn	40
8. Právo na informace	476
III. Povinnost zřídit smluvně věcné břemeno s dotčeným vlastníkem	50
IV. Právo vlastníka nebo uživatele nemovitosti na přiměřenou náhradu	52
V. Obecné povinnosti provozovatele zásobníku plynu k cizím nemovitostem	56 58
VI. Zvláštní oznamovací povinnost	59
VII. Povinnost obnovit činnosti spojené s uskladňováním plynu	603
VIII. Vyloučení práva na náhradu škod	676
IX. Katalog dalších povinností provozovatele zásobníku plynu	732
1. Povinnost zajistit bezpečný, spolehlivý a hospodárny provoz, údržbu, obnovu a rozvoj zásobníku plynu	153 80
2. Povinnost zajistit uskladňování plynu na základě uzavřených smluv	81
3. Povinnost uhradit podíl na nákladech na připojení	883
4. Informační povinnost	898
5. Povinnost vést samostatné účty za uskladňování plynu	990 92

6. Povinnost vypracovávat denní, měsíční, roční a desetiletou bilanci kapacit a výkonů zásobníku plynu, vyhodnocovat ji a předávat operátorovi trhu a provozovateli přepravní soustavy	93– 97
7. Povinnost vypracovat havarijní plán	98–
8. Povinnost zveřejňovat rozsah a termíny odstávek zařízení pro uskladňování plynu	102 106
9. Povinnost zřídit a provozovat technický dispečink	107 111
10. Povinnost související s přístupem do zásobníku plynu	112
11. Povinnost prodat nevytěžený plyn	116
12. Povinnost vyhlášovat stav nouze v rámci zásobníku plynu	118
13. Povinnost zpracovávat a zveřejňovat předpokládaný rozvoj zásobníku plynu	120 124
14. Povinnost zajišťovat ochranu skutečností majících povahu obchodního tajemství a dalších obchodně citlivých informací, které získává při výkonu své činnosti	125 128
15. Povinnost zpracovávat a předkládat Úřadu Řád provozovatele zásobníku plynu činnosti	129 133
16. Povinnost zpracovávat a předávat Ministerstvu a Úřadu zprávu o kvalitě a úrovni údržby zařízení zásobníku plynu	134 136
17. Povinnost dodržovat a vykazovat stanovenou kvalitu dodávek a služeb	137 138
18. Povinnost zveřejňovat informace týkající se provozování zásobníku plynu, jež jsou nezbytné pro účinnou hospodářskou soutěž a účinné fungování trhu s plynem a které nejsou předmětem obchodního tajemství	139 140
19. Registrační povinnost	141
20. Povinnost vypracovat podklady pro zpracování plánu preventivních opatření a plánu pro stav nouze	144 148
21. Povinnost součinnosti pro zpracování desetiletého plánu rozvoje přepravní soustavy	149 153

I. Obecně k provozovateli zásobníku plynu

Definiční ustanovení **EnerZ** neobsahují definici činnosti uskladňování plynu, která je § 3 **1** odst. 1 zařazena mezi předměty podnikání v energetických odvětvích. Aby se materiálně mohlo jednat o provozovatele zásobníku plynu, musí tento disponovat specifickým technickým zařízením – zásobníkem plynu [§ 2 odst. 2 písm. b) bod 13].

Uskladňování plynu je faktická činnost, ke které ve smyslu § 3 odst. 3 přistupuje formální znak, a sice udělení příslušného oprávnění, na které je právní nárok a kterému je imanentní výkon podnikatelské činnosti (§ 420 a násl. ObčZ). Ve smyslu uvedeného může činnost uskladňování plynu, tj. provozovat zásobník plynu, vykonávat pouze držitel licence na uskladňování plynu, která se v souladu s § 4 odst. 1 písm. b) bodem 4 uděluje na dobu neurčitou. **2**

Pro interpretaci pojmu provozovatel zásobníku plynu poslouží i definiční ustanovení čl. 2 odst. 10 směrnice 2009/73, podle kterého za provozovatele zásobníku plynu lze považovat fyzickou nebo právnickou osobu, která provádí skladování a odpovídá za provoz skladovacího zařízení. Provozovatel zásobníku plynu je podle § 56 odst. 1 písm. d) účastníkem trhu s plynem. **3**

EnerZ ani jiný právní předpis nepřináší žádnou pregnantní definici toho, co se rozumí pojmem provozování zásobníku plynu. Neexistuje tak jednoznačný výčet, jaké činnosti lze pod tento pojem podřadit a jaké již nikoliv. Vzhledem k obsahové náplni lze pod pojem provozování zásobníku plynu podřadit okruh činností, který osciluje mezi samotným faktickým uskladňováním plynu (tj. vtláčení plynu do zásobníku a těžba plynu ze zásobníku), službou uskladňování plynu dle § 2 odst. 2 písm. b) bodu 30 (tj. vedle faktického uskladňování i činnosti související se zabezpečením spolehlivého a bezpečného provozu plynárenské soustavy provozovatelem zásobníku plynu) až po veškeré činnosti vyplývající z katalogového vymezení práv a povinností. **4**

Důležitou funkcí zásobníku plynu, která je upravena § 73a odst. 3 písm. a), je využití zásobníku plynu pro zajištění částí bezpečnostního standardu dodávky. **5**

II. Katalog práv provozovatele zásobníku plynu

V odstavci 1 jsou koncentrována práva provozovatele zásobníku plynu, která mají charakter veřejnoprávních oprávnění a přísluší provozovateli zásobníku plynu přímo z titulu udělené licence na uskladňování plynu, jsou důsledkem právní moci rozhodnutí o udělení licence (§ 8). **6**

Obsah oprávnění provozovatele zásobníku plynu je vymezen pouze rámcově a dále konkretizován prostřednictvím prováděcích právních předpisů (například **PPřiPI**, **PTPI**) a Řádu provozovatele zásobníku plynu. Kromě v tomto ustanovení zakotvených práv svědčí provozovateli zásobníku plynu i práva přiznaná v jiných částech **EnerZ** (například § 11). Vymezení práv provozovatele zásobníku plynu proto nelze považovat za výčet taxativní. **7**

1. Právo zřizovat a provozovat vlastní telekomunikační síť

Pod písmenem a) je uvedeno právo provozovatele zásobníku plynu zřizovat a provozovat vlastní telekomunikační síť k řízení, měření, zabezpečování a automatizaci provozu zásobníku plynu a k přenosu informací pro činnosti výpočetní techniky a informačních systémů. Jedná se o zákonné věcné břemeno, kterým provozovatel disponuje k cizím nemovitostem a kterému nekoresponduje povinnost zřizovat věcné břemeno smluvně s vlastníkem dotčené nemovitosti. **8**

Přiznání uvedeného práva představuje jeden z nástrojů plnění povinnosti provozovatele zásobníku plynu zajišťovat bezpečný a spolehlivý provoz zásobníku plynu. Vlastní telekomunikační síť provozovatele zásobníku plynu tvoří ve smyslu § 2 odst. 2 písm. b) bodu 13 součást zásobníku plynu, a potažmo i součást plynárenské soustavy. Jako součást zásobníku plynu tudíž požívá telekomunikační síť provozovatele zásobníku plynu obdobné ochrany jako její ostatní součásti, včetně bezpečnostního a ochranného pásma (§ 68 odst. 1 a § 69 odst. 1). **9**

Telekomunikační síť provozovatele zásobníku plynu lze ve smyslu § 2 písm. h) ElKom považovat za síť elektronických komunikací. Telekomunikační síť provozovatele zásobníku plynu však neslouží k poskytování veřejně dostupných služeb elektronických komunikací, proto jej nelze považovat za veřejnou komunikační síť elektronických komunikací ve smyslu § 2 písm. j) ElKom. **10**

2. Právo zřizovat a provozovat na cizích nemovitostech plynárenská zařízení, včetně provádění jejich obnovy, modernizace, výměny, stavebních úprav, udržovacích prací a jejich odstraňování

Písmeno b) poskytuje provozovateli zásobníku plynu právo zřizovat a provozovat v souladu se **StavZ** zařízení pro uskladňování plynu na cizích nemovitostech, včetně provádění jejich obnovy, modernizace, výměny, stavebních úprav, udržovacích prací a jejich odstraňování. **11**

Právem provozovatele zásobníku plynu zřídit a provozovat plynárenská zařízení [§ 2 odst. 2 písm. b) bod 8] se rozumí oprávnění držitele licence na uskladňování plynu zřídit a provozovat na cizích nemovitostech zařízení pro uskladňování plynu, zejména zásobník plynu. **12**

Nezbytným předpokladem pro využití cizí nemovitosti ke zřízení a provozování plynárenských zařízení ve smyslu komentovaného ustanovení je získání příslušného soukromoprávního titulu prostřednictvím zřízení věcného břemene s vlastníkem nemovitosti nebo prostřednictvím institutu *expropriace* (o vyvlastnění rozhoduje příslušný vyvlastňovací úřad na návrh provozovatele distribuční soustavy o zřízení věcného břemene umožňujícího využití cizí nemovitosti nebo její části v případě, že **13**

vlastník není znám nebo není určen nebo proto, že je prokazatelně nedosažitelný nebo nečinný nebo nedošlo k dohodě). Vzhledem k ústavní ochraně vlastnického práva podle **čl. 11** odst. 4 LPS je v případě vyvlastnění nezbytné prokázat veřejný zájem. Jelikož dovětek legální definice zásobníku plynu [§ 2 odst. 2 písm. b) bod 13] explicitně stanoví, že je zřizován a provozován ve veřejném zájmu a § 3 odst. 2 zahrnuje činnost uskladňování plynu mezi činnosti uskutečňované ve veřejném zájmu, lze se domnívat, že prokázání veřejného zájmu u zřizování a provozování zásobníku plynu by v praxi nemělo činit obtíže.

3. Právo vstupu a vjezdu na cizí nemovitosti

Pod písmenem c) je zakotvena jedna z forem omezení vlastnického práva k nemovitým **14** věcem, které **EnerZ** v oblasti plynárenství upravuje. Provozovateli zásobníku plynu svědčí právo vstupovat a vjíždět na cizí nemovitosti v souvislosti se zřizováním a provozováním, obnovou, modernizací, výměnou, stavebními úpravami, udržovacími pracemi nebo s odstraňováním zásobníku plynu. Toto oprávnění plyne přímo z titulu udělené licence na činnost uskladňování plynu, není tedy vázáno na existenci soukromoprávního ujednání s vlastníkem, resp. uživatelem dotčené nemovitosti, stejně jako není omezeno rozsahem ochranného pásma.

Výkon tohoto veřejnoprávního oprávnění není – jakožto zásah do vlastníka nebo **15** uživatele nemovitosti – bez omezení. Limitem vstupu a vjezdu na cizí nemovitost je obecná povinnost provozovatele zásobníku plynu vstup nebo vjezd na cizí nemovitost vlastníkům nebo uživatelům této nemovitosti oznámit, co nejvíce šetřit jejich práva a uvést dotčené nemovitosti do předchozího stavu, a není-li to možné s ohledem na povahu provedených prací, do stavu odpovídajícímu předchozímu účelu nebo užívání a bezprostředně jim to oznámit (§ 60 **56–58**).

Otázky náhrady omezení v obvyklém užívání a majetkové újmy způsobené v důsledku **16** výkonu komentovaného oprávnění jsou předmětem úpravy § 60 **67**.

4. Právo odstraňovat a oklešťovat stromoví

Ve smyslu písmene d) svědčí provozovateli zásobníku plynu právo odstraňovat **17** a oklešťovat stromoví a jiné porosty, provádět likvidaci odstraněného a okleštěného stromoví a jiných porostů ohrožujících bezpečný a spolehlivý provoz zásobníku plynu. Právo odstraňovat a oklešťovat stromoví a jiné porosty představuje jednu z forem omezení vlastnického práva k nemovitým věcem, které **EnerZ** v oblasti plynárenství upravuje. Konkrétně se jedná o věcné břemeno, které vzniká k dotčené nemovité věci přímo *ex lege*. Oprávnění odstraňovat a oklešťovat stromoví a jiné porosty plyne přímo z titulu udělené licence na uskladňování plynu, není tedy vázáno na existenci

soukromoprávního ujednání s vlastníkem, resp. uživatelem dotčené nemovitosti, stejně jako není omezeno rozsahem ochranného nebo bezpečnostního pásma předmětného plynárenského zařízení.

Komentované oprávnění úzce navazuje na zákaz vysazování trvalých porostů **18** kořenících do větší hloubky než 20 cm nad povrch plynovodu ve volném pruhu pozemků o šířce 2 m na obě strany od osy plynovodu, vlastní telekomunikační sítě nebo plynovodní přípojky a ve volném prostoru pozemku o poloměru 15 m od osy ústí sondy zásobníku plynu (§ 68 odst. 6). Zároveň je předmět zákonné úpravy oprávnění provozovatele zásobníku plynu poněkud širší, jelikož je výkon práva vázán kritériem ohrožení bezpečného a spolehlivého provozu zásobníku plynu, a ne pouhým vymezením délky rozměrů volného pruhu nebo volného prostoru. Posouzení ohrožení bezpečného a spolehlivého provozu zařízení je předmětem odborného uvážení provozovatele zásobníku plynu.

V rámci výkonu tohoto oprávnění je provozovatel zásobníku plynu povinen předně **19** upozornit vlastníka či uživatele nemovitosti. Komentované oprávnění je tudíž koncipováno jako subsidiární pro případy, že vlastník nebo uživatel dotčené nemovitosti nekoná ve stanoveném rozsahu sám.

V případě, že se bude jednat o odstraňování dřevin v ochranném pásmu zařízení **20** plynárenské soustavy prováděném při provozování těchto soustav, nevyžaduje se k jejich kácení povolení orgánu ochrany přírody (§ 8 odst. 2 OchPřKr). Konstrukce komentovaného ustanovení jako zákonného věcného břemeno k dotčeným nemovitým věcem však obecně nevylučuje vynětí provozovatele zásobníku plynu z povinnosti získat povolení ke kácení ve smyslu § 8 odst. 1 OchPřKr mimo ochranné pásmo plynárenského zařízení.

Výkon tohoto veřejnoprávního oprávnění není bez omezení. Tímto omezením je obecná **21** povinnost co nejvíce šetřit práv dotčených vlastníků a uživatelů nemovitosti a zvláštní povinnost těžícího provozovatele zásobníku plynu provést na svůj náklad likvidaci vzniklého klestu a zbytků po těžbě po provedení odstranění nebo okleštění stromů.

5. Právo vstupu a vjezdu do uzavřených prostor a zařízení sloužících k výkonu činností a služeb orgánů Ministerstva obrany, Ministerstva spravedlnosti a do obvodu dráhy, jakož i právo vstupovat do nemovitostí, kde jsou umístěna zvláštní zařízení telekomunikací, v rozsahu a způsobem nezbytným pro výkon licencované činnosti

Pod písmenem e) je zakotvena modifikace práva vstupu a vjezdu na cizí nemovitosti **22** zakotveného § 60 odst. 1 písm. c) přiznávající provozovateli zásobníku plynu právo

vstupu a vjezdu na nemovitosti sloužící k výkonu činnosti a služeb orgánů Ministerstva obrany, Ministerstva vnitra, Ministerstva spravedlnosti, Bezpečnostní informační služby a do obvodu dráhy, jakož i do nemovitostí, kde jsou umístěna zvláštní zařízení telekomunikací.

Obdobně jako u práva vstupu a vjezdu upraveného § 60 odst. 1 písm. c) se jedná **24** o zákonné věcné břemeno, kterým provozovatel zásobníku plynu disponuje k cizím nemovitostem a kterému nekoresponduje povinnost získání soukromoprávního titulu (ať již prostřednictvím povinnosti smluvního zřízení věcného břemene, nebo *expropriace*).

Z důvodu zvláštní povahy prostor a zařízení sloužících k výkonu činnosti a služeb **24** orgánů Ministerstva obrany, Ministerstva vnitra, Ministerstva spravedlnosti, Bezpečnostní informační služby a zvláštního režimu obvodu dráhy a nemovitostí, kde jsou umístěna zvláštní zařízení telekomunikací, klade komentované ustanovení na výkon oprávnění vstupu a vjezdu dva limity. Tím prvním je zvláštní povinnost spočívající v řízení se veřejnoprávní úpravou obsaženou ve zvláštních předpisech, čímž je zdůrazněna specifická povaha a režim těchto nemovitostí. Druhý limit pro výkon oprávnění vstupu a vjezdu spočívá v nezbytnosti rozsahu a způsobu pro výkon licencované činnosti.

6. Právo omezit nebo přerušit v nezbytném rozsahu činnosti spojené s uskladňováním plynu

Písmeno f) umožňuje provozovateli zásobníku plynu v nezbytném rozsahu omezit nebo **25** přerušit činnosti spojené s uskladňováním plynu.

EnerZ nedefinuje, co se rozumí pojmem omezení nebo přerušení činnosti spojené **26** s uskladňováním plynu. Z povahy věci se bude jednat o dočasné zmenšení objemu nebo faktické neposkytování odpovídajících činností a služeb provozovatelem zásobníku plynu.

Důvodem pro omezení nebo přerušení činností spojených s uskladňováním plynu je **27** jedna nebo více kvalifikovaných právních skutečností, jejichž výčet obsahují body 1 až 5 komentovaného ustanovení.

Předpokladem pro uplatnění kteréhokoli z důvodů pro omezení nebo přerušení činnosti **28** spojených s uskladňováním plynu je, že k přerušení nebo omezení dojde pouze v nezbytném rozsahu. Obdobně jako u provozovatele distribuční soustavy a výrobce plynu se nezbytnost rozsahu omezení nebo přerušení činnosti spojených s uskladňováním plynu posuzuje podle konkrétních okolností případu, přičemž je potřeba vzít v úvahu

1. hledisko časové, tj. omezení nebo přerušení činnosti spojených s uskladňováním plynu pouze na nezbytně nutnou dobu,
2. aspekt intenzity zásahu, kterým se zkoumá úměrnost intenzity zásahu provozovatele zásobníku plynu, čímž je vyjádřen zájem na minimalizaci omezení nebo přerušení činnosti spojených s uskladňováním plynu a na zohlednění oprávněných zájmů dotčených účastníků trhu s plynem, a v neposlední řadě i
3. hledisko obnovy provozu, ke které by mělo dojít bez zbytečného odkladu po odpadnutí důvodu pro omezení nebo přerušení činnosti spojených s uskladňováním plynu (podle § 60 odst. 6 je provozovatel zásobníku plynu povinen obnovit činnosti spojené s uskladňováním plynu bezprostředně po odstranění příčin, které vedly k jejich omezení nebo přerušení).

Omezení nebo přerušení činnosti spojených s uskladňováním plynu nad rámec²⁹ zákonem stanovených kvalifikovaných právních události nebo nepřiměřenost omezení nebo přerušení, ať již z hlediska časového, věcného nebo co se intenzity zásahu týče, nebo v případě neoznámení započetí nebo skončení omezení nebo přerušení činností spojených s uskladňováním plynu (§ 60 odst. 5) nebo neobnovení činnosti spojených s uskladňováním plynu bez zbytečného odkladu po odpadnutí zákonných důvodů (§ 60 odst. 6), koresponduje se skutkovou podstatou přestupku podle § 91 odst. 10 písm. b). Protože skutková podstata nekryje všechny případy překročení zákonného rámce pro omezení nebo přerušení činnosti spojených s uskladňováním plynu, lze tyto zbytné případy subsumovat pod skutkovou podstatu přestupku držitele licence podle § 91 odst. 1 písm. c), jelikož se jedná o porušení povinnosti dodržovat stanovené parametry kvality služby [§ 11 odst. 1 písm. h)].

Splnění podmínek pro omezení nebo přerušení činnosti spojených s uskladňováním³⁰ plynu (existence zákonného důvodu pro omezení nebo přerušení a jejich nezbytný rozsah) prokazuje v případě sporu provozovatel zásobníku plynu. K rozhodování sporů týkajících se omezení nebo přerušení provozu činnosti spojených s uskladňováním plynu srov. komentář k § 59⁴⁵.

Mezi jednotlivé kvalifikované právní události, pro které může provozovatel zásobníku³¹ plynu legálně omezit nebo přerušit činnosti spojených s uskladňováním plynu v nezbytném rozsahu, patří:

a) Bezprostřední ohrožení života, zdraví nebo majetku osob a likvidace těchto stavů. V souladu s § 60 odst. 1 písm. a) má provozovatel zásobníku plynu mimo jiné³² povinnost zajistit bezpečný, spolehlivý a hospodárný provoz, údržbu, obnovu a rozvoj zásobníku plynu. Komentované ustanovení umožňuje provozovateli zásobníku plynu přerušit nebo omezit činnosti spojené s uskladňováním plynu v případě, kdy není možné zajistit bezpečnost jejich provozu. Bezpečností se obecně rozumí takový výkon

činností, který zajistí, že není ohrožen život, zdraví a majetek. V případě přímo hrozícího nebezpečí újmy upřednostňuje komentované ustanovení zájem na ochraně života, zdraví nebo majetku osob před zájmem na spolehlivém výkonu činnosti spojených s uskladňováním plynu.

V podrobnostech k pojmům bezprostřední ohrožení lze odkázat na výklad § 59 **47, 48**. **33**

b) Stavy nouze nebo činnosti bezprostředně zamezující jejich vzniku. Stav nouze a předcházení stavu nouze představují mimořádné stavy v provozování plynárenské soustavy. Pro podrobný výklad a podmínky k předcházení stavu nouze a stavu nouze lze odkázat na komentář § 73 **1–38**.

c) Provádění plánovaných rekonstrukcí a plánovaných oprav na zařízení pro uskladňování plynu. Důvod pro omezení nebo přerušení činnosti spojených s uskladňováním plynu podle bodu 3 je případem plánovaným, očekávatelným. Z konstrukce ustanovení je zjevné, že se jedná o práce nebo činnosti, které jsou dopředu plánovány. Na rozdíl od bezprostředního ohrožení není nutné rychlé rozhodnutí. Právě naopak, provozovatel zásobníku plynu o provedení rekonstrukcí a oprav předem koncepčně přemýšlí, zařazuje je do plánu prací na jednotlivých zařízeních. **35**

V podrobnostech k pojmu rekonstrukce a oprava lze odkázat na výklad § 59 **50**. **36**

S omezením nebo přerušením činností spojených s uskladňováním plynu podle bodu 3 spojuje **EnerZ** oznamovací povinnost provozovatele zásobníku plynu (§ 60 odst. 5). Jestliže v důsledku provádění plánovaných rekonstrukcí a oprav na zařízeních pro uskladňování plynu dochází k omezení nebo přerušení činnosti spojených s uskladňováním plynu, je provozovatel zásobníku plynu povinen písemně oznámit zákazníkům, pro něž uskladňuje plyn, započetí a skončení omezení nebo přerušení činnosti spojených s uskladňováním plynu ve lhůtě alespoň 30 dnů předem. Účelem zavedení oznamovací povinnosti je umožnit zákazníkům učinit opatření k zabránění vzniku škod z důvodu přerušení nebo omezení činností spojených s uskladňováním plynu. Nebude-li provádění těchto činností včas oznámeno, neuplatní se vyloučení povinnosti k náhradě škody podle § 60 odst. 7. **37**

d) Vznik a odstraňování poruch na zařízeních pro uskladňování plynu. Provozovatel zásobníku plynu je oprávněn omezit nebo přerušit činnosti spojené s uskladňováním plynu i v případě vzniku a odstraňování poruch na zařízeních pro **38**

uskladňování plynu. Vznik poruch na zařízeních pro uskladňování plynu a jejich odstraňování je neoddělitelnou součástí provozování zásobníku plynu. V podrobnostech k pojmu porucha lze odkázat na výklad § 59 ⁵².

e) Neoprávněný odběr nebo neoprávněné uskladnění plynu. Kvalifikovaným důvodem k uplatnění veřejnoprávního oprávnění provozovatele zásobníku plynu omezit ³⁹ nebo přerušit činnosti spojené s uskladňováním plynu je i neoprávněný odběr (§ 74 odst. 1) nebo neoprávněné uskladnění plynu (§ 74 odst. 5). Účelem oprávnění omezit nebo přerušit činnosti spojené s uskladňováním plynu v případě neoprávněného odběru nebo neoprávněného uskladnění plynu je zabránit těmto nežádoucím jevům na trhu s plynem, u kterých EnerZ navíc explicitně konstatuje, že se zakazují (§ 74 odst. 6).

7. Právo nakupovat a prodávat plyn

Písmeno h) přiznává provozovateli zásobníku plynu právo nakupovat plyn pro krytí ⁴⁰ vlastních ztrát v zásobníku plynu nebo pro vlastní spotřebu nebo za účelem vytváření a udržování základní náplně zásobníku plynu a prodávat plyn v rozsahu povinností uložených tímto zákonem; toto není považováno za obchod s plynem.

Komentované ustanovení přiznává provozovateli zásobníku plynu právo účasti na ⁴¹ komoditním trhu s plynem, aniž je držitelem licence na obchod s plynem, přičemž výkon tohoto práva omezuje zákonem vymezený rozsah. Tímto rozsahem se předně rozumí krytí ztrát v zásobníku plynu, vlastní technologická spotřeba, vytváření a udržování základní náplně zásobníku plynu a plnění povinností uložených EnerZ, přičemž je nutno zdůraznit, že krytí ztrát, vlastní spotřeba a udržování základní náplně je záležitostí velmi individuální, kterou určují nejen technické vlastnosti zásobníku plynu, ale i smluvní závazky a termíny jejich plnění, a v neposlední řadě i odborné posouzení provozovatele zásobníku plynu. V souhrnu lze toto oprávnění definovat jako možnost získávat nebo zcizovat plyn, který je používán k vykonávání funkcí zásobníku plynu a souvisí se zajišťováním služby uskladňování plynu, kterou se ve smyslu § 2 odst. 2 písm. b) bodu 30 rozumí uskladňování plynu, včetně činností souvisejících se zabezpečením spolehlivého a bezpečného provozu plynárenské soustavy provozovatelem zásobníku plynu v jím provozovaném zásobníku plynu.

Na výkon tohoto oprávnění je nutné nahlížet v souvislosti s § 11 odst. 1 písm. a), tj. ⁴² povinností držitele licence vykonávat licencovanou činnost tak, aby byla zajištěna spolehlivá a trvale bezpečná dodávka plynu. Ačkoliv se konstatuje, že se nejedná o obchod s plynem (výčet aktivit, k provádění kterých je provozovateli zásobníku plynu umožněno nakupovat a prodávat plyn, totiž nenaplnuje znaky podnikání ve smyslu § 420 odst. 1 ObčZ, a tudíž nemohou být tyto aktivity považovány za podnikání, resp. obchodování s plynem) může jevit jako zbytná, jejím předmětem je stanovení právní

fikce, že v případě výkonu tohoto oprávnění se nejedná o obchod s plynem ve smyslu **EnerZ**.

Z komentovaného ustanovení dovozujeme, že provozovatel zásobníku plynu není **43** oprávněn k výkonu podnikatelské činnosti obchodovat s plynem, tj. soustavně vykonávat výtěžnou činnost, jejíž hlavní, převažující složkou je nákup a prodej zemního plynu, na vlastní účet a odpovědnost se záměrem činit tak za účelem dosažení zisku. Pokud by provozovatel zásobníku plynu takovou činnost vykonával, naplňoval by chování obchodníka s plynem a na takovou činnost by, teoreticky vzato, měl získat licenci na obchodování s plynem. Pokud by se určitý subjekt měl v jeden moment stát současně držitelem licence na uskladňování plynu a zároveň na obchodování s plynem, byl by vertikálně integrovaným plynárenským podnikatelem ve smyslu § 2 odst. 2 písm. b) bodu 23 a porušoval by zákonný příkaz *unbundlingu* obsažený v § 60a, zejména příkaz oddělení právní formy.

Nakupovat plyn pro stanovený účel lze od obchodníka s plynem, od jiného výrobce **44** plynu, potažmo též ze zahraničí.

V rámci odběru plynu, který je uskutečňován pro krytí ztrát a vlastní spotřebu se **45** provozovatel zásobníku plynu považuje za zákazníka (§ 3 odst. 4 PTPI).

Na okraj uvádíme, že komentované ustanovení nelze chápat jako zákonný zákaz **46** nakupovat či prodávat plyn v jiných než tam uvedených případech, nýbrž je spíše nutno jej považovat za bližší určení činností, které jsou nezbytnou součástí zajišťování služby uskladňování zemního plynu a potažmo i bezpečného a spolehlivého provozování zásobníků plynu.

8. Právo na informace

Podle písmene i) disponuje provozovatel zásobníku plynu právem na informace od **47** ostatních účastníků trhu s plynem, tj. od výrobce plynu, provozovatele přepravní soustavy, provozovatele distribuční soustavy, provozovatele zásobníku plynu, obchodníka s plynem, zákazníků a od operátora trhu.

Tomuto právu zrcadlově odpovídá povinnost jmenovaných účastníků trhu s plynem **48** informace poskytnout [srov. povinnost výrobce plynu podle § 57 odst. 8 písm. c), povinnost provozovatele přepravní soustavy podle § 58 odst. 8 písm. g), povinnost provozovatele distribuční soustavy podle § 59 odst. 8 písm. h), povinnost provozovatele zásobníku plynu podle § 60 odst. 8 písm. d), povinnost obchodníka s plynem podle § 61 odst. 2 písm. e), povinnost zákazníka podle § 62 odst. 2 písm. h) a povinnost operátora trhu podle § 20a odst. 4 písm. i)]. Povinnost infrastrukturních provozovatelů poskytovat

si vzájemně informace vychází z čl. 13 odst. 1 písm. c) směrnice 2009/73, který definuje i cíl vzájemného poskytování informací, což je bezpečný a účinný provoz.

Právo na informace provozovatele zásobníku není právem absolutním. Komentované **49** ustanovení jej omezuje stanovením účelu, kterým je předpoklad nezbytnosti včasné povědomostí o těchto informací pro plnění jeho povinností. K podrobnějšímu výkladu rozsahu poskytovaných informací srov. § 59 **16**.

Pro úplnost uvádíme, že vzájemné poskytování informací je předpokladem nejen pro **50** zajištění bezpečného a spolehlivého provozu energetických zařízení držitelů licence v sektoru plynárenství, ale i pro vzájemnou provozuschopnost a spolupráci v případech stavů nouze a předcházení stavům nouze (§ 73 **1–38**).

III. Povinnost zřídit smluvně věcné břemeno s dotčeným vlastníkem

Provozovatel zásobníku plynu je povinen zřídit věcné břemeno umožňující využití cizí **51** nemovitosti nebo její části pro účely zřizování a provozování plynárenských zařízení na cizích nemovitostech. Ačkoli EnerZ preferuje způsob smluvního zřízení věcného břemene, v podmínkách praktického života nelze vyloučit případy, kdy to nebude možné, ať již z objektivních, či subjektivních důvodů. Za tohoto stavu věci lze využít institutu *expropriace*. V přiměřenostech lze odkázat na § 57 **57–70**.

IV. Právo vlastníka nebo uživatele nemovitosti na přiměřenou náhradu

Odstavec 3 upravuje institut náhrady za omezení v obvyklém užívání nemovitosti, resp. **52** náhrady majetkové újmy vzniklé v souvislosti s výkonem oprávnění provozovatele zásobníku plynu k cizím nemovitostem.

Vznikla-li vlastníku nebo uživateli dotčené nemovitosti v důsledku

53

1. zřizování a provozování telekomunikačních sítí [§ 60 odst. 1 písm. a)],
2. zřizování a provozování plynárenských zařízení [§ 60 odst. 1 písm. b)],
3. vstupu a vjezdu v souvislosti se stavebními úpravami, opravami a provozováním zásobníku plynu [§ 60 odst. 1 písm. c) a e)], nebo
4. odstraňování, oklešťování a likvidaci porostů [§ 60 odst. 1 písm. d)], újma nebo je-li omezen v obvyklém užívání dotčené nemovité věci, má právo na přiměřenou jednorázovou náhradu.

Proces stanovení přiměřené jednorázové náhrady je upraven samostatnými právními **54** předpisy (OcMaj, LesZ, vyhláška č. 55/1999 Sb., o způsobu výpočtu výše újmy nebo škody způsobené na lesích).

Ustanovení upravuje promlčecí lhůtu pro uplatnění nároku, který je nutno uplatnit **55** u provozovatele zásobníku plynu do 2 let ode dne, kdy k omezení nebo újmě došlo.

V. Obecné povinnosti provozovatele zásobníku plynu k cizím nemovitostem

Odstavec 4 upravuje elementární povinnosti provozovatele zásobníku plynu, kterými je **56** vázán při výkonu oprávnění ve vztahu k cizím nemovitostem. Zakotvené povinnosti se konkrétně vztahují k oprávnění

1. zřizovat a provozovat na cizích nemovitostech telekomunikační sítě,
2. zřizovat a provozovat na cizích nemovitostech plynárenská zařízení,
3. vstupovat a vjíždět na cizí nemovitosti v souvislosti se stavebními úpravami, opravami a provozováním zásobníku plynu nebo
4. odstraňovat, oklešťovat a likvidovat porosty.

Předně se jedná o povinnost provozovatele zásobníku plynu při výkonu uvedených **57** oprávnění co nejvíce šetřit práv dotčených vlastníků a uživatelů cizích nemovitostí. Dále je upravena povinnost vstup na nemovitost za účelem výkonu oprávnění předem oznámit. Komentované ustanovení náležitosti a formu oznámení nestanoví. Systematicky můžeme dovozovat, že by se mělo jednat o prokazatelné oznámení, jehož obsahem je zejména datum, účel (zdůvodnění vstupu či vjezdu na dotčenou nemovitost) včetně popisu činností, které v této souvislosti budou na nemovitosti vykonávány. Vzhledem k imperativu co nejvíce šetřit práva vlastníků a uživatelů, by oznámení mělo být učiněno s dostatečným předstihem. **EnerZ** nevyžaduje souhlas dotčených vlastníků nebo uživatelů nemovitostí.

Po skončení prací je provozovatel zásobníku plynu povinen uvést nemovitost do **58** předchozího stavu, nebo není-li to možné s ohledem na povahu provedených prací, do stavu odpovídajícímu předchozímu účelu či užívání dotčené nemovitosti a oznámit tuto skutečnost vlastníku nemovitosti. Zvláštní povinnost je upravena v souvislosti s výkonem oprávnění odstraňovat a oklešťovat stromoví a jiné porosty, provádět likvidaci odstraněného a okleštěného stromoví a jiných porostů, ohrožujících bezpečný a spolehlivý provoz zásobníku plynu, kdy po provedení odstranění nebo okleštění stromoví je provozovatel zásobníku plynu povinen na svůj náklad provést likvidaci vzniklého klestu a zbytků po těžbě.

VI. Zvláštní oznamovací povinnost

V případě, že provozovatel zásobníku plynu využije svého oprávnění omezit nebo **59** přerušit provoz výroby plynu a těžebních plynovodů z důvodu provádění plánovaných rekonstrukcí a plánovaných oprav na zařízení pro uskladňování plynu [§ 60 odst. 1

písm. f) bod 3], a toto přerušení sebou nese i omezení či přerušení činností spojených s uskladňováním plynu, tíží jej podle odstavce 5 povinnost oznámit započetí a skončení omezení nebo přerušení činností spojených s uskladňováním plynu zákazníkům, pro něž uskladňuje plyn, nejméně 30 dnů předem. Z dikce komentovaného ustanovení plyne, že plnění oznamovací povinnosti směřuje pouze k zákazníkům, pro něž uskladňuje plyn, vůči ostatním účastníkům trhu s plynem povinnost nesměruje. Pro úplnost ale uvádíme, že vůči ostatním infrastrukturním provozovatelům tíží provozovatele zásobníku plynu informační povinnost ve smyslu § 60 odst. 8 písm. d).

Účelem zavedení oznamovací povinnosti je umožnit zákazníkům provést opatření **60** nezbytná k zabránění vzniku škod, které při přerušení nebo omezení činností spojených s uskladňováním plynu hrozí. U plánovaných rekonstrukcí a plánovaných oprav na zařízení pro uskladňování plynu se jedná o časově předvídatelné omezení či přerušení činností spojených s uskladňováním plynu.

Komentované ustanovení předepisuje obligatorní písemnou formu oznámení důvodu **61** provádění plánovaných rekonstrukcí a plánovaných oprav na zařízeních pro uskladňování plynu. Je výlučně na provozovateli zásobníku plynu, zda oznámení v písemné formě učiní adresně prostřednictvím listinné podoby nebo elektronických systémů. S požadavkem písemné formy se neslučuje pouhé zveřejnění oznámení prostřednictvím webových stránek provozovatele zásobníku plynu, to však může sloužit jako dodatečný prostředek k písemnému oznámení.

Z dikce komentovaného ustanovení můžeme dovozovat, že obsahem oznámení je **62** zejména datum započetí a skončení, jakož i důvod pro omezení či přerušení činností spojených s uskladňováním plynu. Co se oznámené doby omezení nebo přerušení činností spojených s uskladňováním plynu týče, je stanovení termínu vázáno na odborné posouzení provozovatele zásobníku plynu.

Na řádné splnění oznamovací povinnosti úzce navazuje vyloučení práva na náhradu **63** škody podle § 60 odst. 7. Pokud provozovatel zásobníku plynu oznamovací povinnost nesplní, vzniká zákazníkovi, pro něž uskladňuje plyn, nárok na náhradu škody. Provozovatel zásobníku plynu tak ponese povinnost k náhradě škody způsobené porušením zákona (§ 2910 ObčZ). V rovině veřejného práva koresponduje porušení oznamovací povinnosti se skutkovou podstatou přestupku držitele licence na uskladňování plynu podle § 91 odst. 10 písm. b).

VII. Povinnost obnovit činnosti spojené s uskladňováním plynu

Odstavec 6 ukládá provozovateli zásobníku plynu povinnost obnovy činností spojených s uskladňováním plynu bezprostředně po odstranění příčin, které vedly k jejich omezení nebo přerušení.

Smyslem této úpravy je stanovení limitu pro výkon veřejnoprávního oprávnění **65** provozovatele zásobníku plynu omezit nebo přerušit činnosti spojené s uskladňováním plynu, kteréžto jako zásah do práv zákazníka není bez omezení. Tímto omezením je právě povinnost provozovatele zásobníku plynu obnovit činnosti spojené s uskladňováním plynu bez zbytečného odkladu po odpadnutí důvodů, které vedly k omezení nebo přerušení činností spojených s uskladňováním plynu.

Porušení této povinnosti koresponduje se skutkovou podstatou přestupku držitele **66** licence na uskladňování plynu podle § 91 odst. 10 písm. b).

VIII. Vyloučení práva na náhradu škod

Obecná úprava náhrady majetkové a nemajetkové újmy vzniklé z provozu, ať již byla **67** způsobena vlastní provozní činností, věcí při ní použitou nebo vlivem činnosti na okolí, je obsažena v **§ 2924 ObčZ**.

Ve vztahu k obecné úpravě provedené **ObčZ** zakotvuje odstavec 7 úpravu speciální, **68** která s odkazem na kolizní pravidlo *lex specialis derogat generali* má přednost. Komentované ustanovení zakotvuje pravidlo, podle kterého je právo na náhradu škody vyloučeno v případech omezení nebo přerušení činnosti spojených s uskladňováním plynu v nezbytném rozsahu

1. při bezprostředním ohrožení života, zdraví nebo majetku osob a při likvidaci těchto stavů,
2. při stavech nouze nebo při činnostech bezprostředně zamezujících jejich vzniku,
3. při provádění plánovaných rekonstrukcí a plánovaných oprav na zařízení pro uskladňování plynu,
4. při vzniku a odstraňování poruch na zařízeních pro uskladňování plynu a
5. při neoprávněném odběru nebo neoprávněném uskladnění plynu.

Účelem komentovaného ustanovení je liberalizace provozovatele zásobníku plynu ze **69** vzniku odpovědnostního nároku třetích stran v zákonem předvídaných situacích souvisejících s poskytováním služby uskladňování plynu a provozem zásobníku plynu.

Výjimku z tohoto pravidla představují případy popsané ve větě druhé komentovaného **70** ustanovení, tedy situace, kdy

1. škoda vznikne v důsledku omezení nebo přerušení činnosti spojených s uskladňováním plynu při provádění plánovaných rekonstrukcí a plánovaných oprav na zařízení pro uskladňování plynu a provozovatel zásobníku plynu nesplní povinnost oznámit započetí a skončení omezení nebo přerušení činnosti spojených s uskladňováním plynu zákazníkům nejméně 30 dnů předem nebo
2. škoda vznikne v důsledku omezení nebo přerušení činnosti spojených s uskladňováním plynu v případech, kdy poruchu prokazatelně zavinil provozovatel zásobníku plynu.

Pouze v těchto dvou případech připouští **EnerZ** vznik nároku omezovaného či **71** přerušovaného zákazníka na náhradu škody od provozovatele zásobníku plynu. V prvním případě, tj. nesplnění oznamovací povinnosti podle § 60 odst. 5, odpovídá provozovatel zásobníku plynu za způsobenou škodu, a lze dovozovat, že se nebude moci této odpovědnosti zprostit ani za podmínek uvedených v § 2924 **ObčZ**, tj. prokáže-li, že vynaložil veškerou péči, kterou lze rozumně požadovat, aby ke škodě nedošlo. Druhá výluka, tj. prokazatelné zavinění poruchy provozovatelem zásobníku plynu, byla do **EnerZ** inkorporována novelou č. 158/2009 **Sb.** Důvodová zpráva k tomu uvádí: „Pokud jde o možnost přerušení nebo omezení dodávek v případě poruchy na energetickém zařízení, pak právo na náhradu škody a ušlý zisk vzniká tehdy, jedná-li se o poruchu na energetickém zařízení, kterou držitel licence způsobil. Vznik poruchy tak musí být v příčinné souvislosti se zaviněným porušením povinností souvisejících s výkonem licencované činnosti daného držitele licence. Porucha, která by nastala v důsledku jiných vlivů, jako je například zásah třetích osob, nebude poruchou způsobenou držitelem licence a nárok na náhradu škody a ušlý zisk (ve vztahu k držiteli licence) poškozenému nevzniká.“ Podmínkou vzniku povinnosti k náhradě škody provozovatelem zásobníku plynu je v tomto případě zavinění, byť i jen ve formě nedbalosti. Jedná se tedy o subjektivní odpovědnost, která je konstruována na principu zavinění.

Ve smyslu obecné úpravy zvláštní povinnosti k náhradě škody z provozní činnosti **72** provedené **ObčZ** lze současně dovozovat, že provozovatel zásobníku plynu odpovídá za škodu vzniklou omezením nebo přerušením činnosti spojených s uskladňováním plynu i v případech, kdy překročí nezbytný rozsah omezení nebo přerušení, nebo kdy nebudou naplněny podmínky pro omezení či přerušení podle § 60 odst. 1 písm. f) anebo pokud provozovatel zásobníku plynu nesplní povinnost obnovit dodávku plynu bezprostředně po odstranění příčin, které vedly k jejímu omezení nebo přerušení podle § 60 odst. 6.

IX. Katalog dalších povinností provozovatele zásobníku plynu

V odstavci 8 pod písmeny a) až u) jsou koncentrovány povinnosti provozovatele **73** zásobníku plynu, prostřednictvím nichž (vedle práv zakotvených § 60 odst. 1) **EnerZ** vymezuje základní oblasti podnikatelské činnosti držitele licence na uskladňování. Primárně se jedná o základní povinnosti vztahující se k zajišťování služby uskladnění plynu [§ 2 odst. 2 písm. b) bod 30] a potažmo i k provozování zásobníku plynu. Dále jsou upraveny informační povinnosti provozovatele zásobníku plynu ve vztahu ke státním orgánům, jiným účastníkům trhu s plynem a veřejnosti. Zároveň lze uvést povinnost zpracování dokumentů, které jsou projevem zásady transparentnosti provozovatele zásobníku plynu nebo naopak i povinnost mlčelivosti.

Obsah povinnosti provozovatele zásobníku plynu je komentovaným ustanovením **74** vymezen pouze rámcově a dále konkretizován prostřednictvím prováděcích právních předpisů (například **PPřiPI**, **PTPI**) a Řádem provozovatele zásobníku plynu [§ 60 odst. 8 písm. o)].

Okruh povinnosti provozovatele zásobníku plynu není komentovaným výčtem zcela **75** vyčerpán, neboť na jiných místech **EnerZ** lze nalézt i další povinnosti plynoucí z postavení držitele licence na uskladnění plynu (například § 11, 60a, § 68 odst. 5, § 73a). Vedle povinností stanovených **EnerZ** musí provozovatel zásobníku plynu splňovat i požadavky báňské legislativy, zejména **HorZ** a **HorČin**.

Provozovatel zásobníku plynu je zejména předmětem dozoru Českého báňského **76** úřadu, musí disponovat povolením k hornické činnosti [obvykle se jedná o povolení k zvláštním zásahům do zemské kůry (srov. § 11 **HorČin**) apod.].

1. Povinnost zajistit bezpečný, spolehlivý a hospodárny provoz, údržbu, obnovu a rozvoj zásobníku plynu

Základní povinnosti provozovatele zásobníku plynu je pod písmenem a) uvedené **77** zajištění bezpečného, spolehlivého a hospodárneho provozu, údržby, obnovy a rozvoje zásobníku plynu. Plnění této esenciální povinnosti je nezbytné interpretovat v souladu s čl. 13 odst. 1 písm. a) směrnice 2009/73, tzn. s důrazem na spolehlivost a účinnost zásobníku plynu, na provozování, údržbu a rozvoj skladovacího zařízení za přijatelných hospodárských podmínek, s cílem zajistit otevřenost trhu, s řádným ohledem na životní prostředí a při zajištění přiměřených prostředků ke splnění povinností týkajících se poskytování služby uskladňování plynu.

Obecná povinnost vykonávat licencovanou činnost tak, aby byla zajištěna spolehlivá **78** a trvale bezpečná dodávka energie, patří mezi základní povinnosti držitelů licence [§ 11 odst. 1 písm. a)]. Komentované ustanovení představuje jistou modifikaci této obecné povinnosti.

V podrobnostech k jednotlivým pojmům definujících komentovanou povinnost (tj. **79** bezpečnost, spolehlivost, hospodárnost, provoz, údržba, obnova rozvoj) lze odkázat na podrobný komentář k § 59 **102–107**.

Povinnost zajistit bezpečný, spolehlivý a hospodárny provoz, údržbu, obnovu a rozvoj **80** zásobníku plynu v souhrnu znamená, že provozovatel zásobníku plynu musí k výkonu licencované činnosti přistupovat tak, aby bylo zařízení pro uskladňování plynu schopno službu uskladňování plynu zajišťovat trvale bez přerušení, aniž by byl ohrožen život, zdraví a majetek a za přiměřeného a rozumného vynakládání finančních prostředků.

2. Povinnost zajistit uskladňování plynu na základě uzavřených smluv

Primární náplní podnikatelské činnosti provozovatele zásobníku plynu je pod písmenem **81** b) uvedené zajištění uskladňování plynu na základě uzavřených smluv.

Využití zásobníku plynu je umožněno pouze na základě právního titulu, kterým je **82** uzavření smlouvy o uskladňování plynu (§ 72 odst. 7). Předmětem smlouvy je uložení určitého množství plynu ve vlastnictví účastníka trhu s plynem (§ 56 odst. 1) nebo zahraniční fyzické či právnické osoby v zásobníku s plynem provozovaném držitelem licence na uskladňování plynu.

Na písmeno b) navazuje písmeno j), v němž jsou podmínky kontraktační povinnosti **83** provozovatele zásobníku plynu vymezeny podrobněji.

3. Povinnost uhradit podíl na nákladech na připojení

Písmeno c) zakládá povinnost provozovatele zásobníku plynu uhradit provozovateli **84** přepravní soustavy nebo provozovateli distribuční stanovený podíl na oprávněných nákladech na připojení zásobníku plynu k přepravní soustavě nebo distribuční soustavě. Provozovatel zásobníku plynu se totiž musí podílet na nákladech, které vynaložil provozovatel přepravní soustavy nebo provozovatel distribuční soustavy na připojení zásobníku plynu. Tato povinnost úzce souvisí s absencí hospodárného nebo efektivního hlediska posuzování žádosti o připojení. Pokud provozovatel zásobníku plynu splní podmínky připojení, je dotčený provozovatel povinen zásobník plynu připojit i v případě, že je toto připojení pro provozovatele nebo výrobce plynu neekonomické (samozřejmě za předpokladu splnění podmínek připojení).

Náklady spojené s připojením podzemního zásobníku plynu, vznikající na straně **85** provozovatele zásobníku plynu, hradí provozovatel zásobníku plynu sám.

Závazek podílet se na úhradě oprávněných nákladů na připojení vzniklých na straně provozovatele přepravní soustavy nebo provozovatele distribuční soustavy ostatně patří i mezi podstatné náležitosti smlouvy o připojení podle § 72 odst. 3.

Konkretizace způsobu stanovení podílu nákladů spojených s připojením zásobníku plynu je vedle podmínek připojení a pravidel pro posuzování souběžných požadavků na připojení předmětem úpravy PPřiPI. Ve vztahu k připojení podzemního zásobníku plynu zakotvuje § 7 odst. 1 základní pravidlo stanovící povinnost provozovatele zásobníku plynu hradit oprávněné náklady provozovatele distribuční soustavy spojené s připojením zásobníku plynu v plné výši. V případě připojení zásobníku plynu k přepravní soustavě se ve smyslu § 7 odst. 3 PPřiPI hradí paušální částka stanovená postupem podle přílohy č. 6. Pokud je navíc délka plynovodu přepravní soustavy, který má být postaven za účelem připojení zásobníku plynu, kratší než pět km, hradí veškeré náklady spojené s připojením provozovatel přepravní soustavy.

Oprávněnými náklady se podle § 7 odst. 4 PPřiPI rozumí náklady zahrnující pouze nezbytně nutné náklady odpovídající výši zajištěné požadované kapacity, umístění a způsobu připojení zařízení žadatele související s pořízením, výstavbou nebo úpravami nadřazené soustavy, které byly vyvolány požadavkem žadatele v souvislosti s připojením jeho zařízení, včetně nákladů na pořízení projektové dokumentace, geodetické zaměření a věcná břemena.

4. Informační povinnost

Písmeno d) ukládá provozovateli zásobníku plynu informační povinnost vůči provozovateli přepravní soustavy nebo provozovateli distribuční soustavy, na kterou jsou jeho zařízení pro uskladňování plynu napojena. Této povinnosti zrcadlově odpovídá právo na informace svědčící jmenovaným účastníkům trhu s plynem [právo provozovatele přepravní soustavy podle § 58 odst. 1 písm. b), právo provozovatele distribuční soustavy podle § 59 odst. 1 písm. b)]. Povinnost infrastrukturních provozovatelů poskytovat si vzájemně informace vychází z čl. 13 odst. 1 písm. c) směrnice 2009/73, který definuje i cíl vzájemného poskytování informací, což je bezpečný a účinný provoz.

Komentované ustanovení omezuje plnění informační povinnosti stanovením účelu, kterým je předpoklad nezbytnosti. Jedná se zejména o informace týkající se kvality plynu, výkonu připojených zařízení, poruch a havárií, plánovaných a neplánovaných oprav apod.

5. Povinnost vést samostatné účty za uskladňování plynu

Povinnost vést samostatné účty za uskladňování plynu byla součástí již směrnice tzv. **91** prvního energetického liberalizačního balíčku (čl. 13 odst. 3 směrnice 98/30). Navazující druhý a třetí energetický liberalizační balíček povinnost vést samostatné účty za přepravní, distribuční a skladovací činnosti ještě víc specifikovaly s cílem zamezit diskriminaci, vzájemnému subvencování a narušování hospodářské soutěže (čl. 17 odst. 3 směrnice 2003/55 a čl. 30 odst. 3 směrnice 2009/73).

Ve znění **EnerZ** účinném do 29. prosince 2004 byla součástí katalogu povinností **92** provozovatele zásobníku plynu soustavy povinnost účtovat odděleně za uskladňování plynu. Novelou **EnerZ** (provedenou zákonem č. **670/2004 Sb.**) byla povinnost odděleného účetnictví změněna písmenem e) na povinnost vést samostatné účty za uskladňování plynu. Specifikace této povinnosti dala do souladu ustanovení **EnerZ**, týkající se zvláštních povinností držitelů licencí na vedení účetnictví (srov. i § 20 **6–20**) ve vztahu k jimi vykonávané licencované činnosti, a **ÚčZ**, a dalších předpisů upravujících vedení účetnictví.

6. Povinnost vypracovávat denní, měsíční, roční a desetiletou bilanci kapacit a výkonů zásobníku plynu, vyhodnocovat ji a předávat operátorovi trhu a provozovateli přepravní soustavy

Bilance kapacit a výkonů zásobníku plynu je významným nástrojem, který se **93** zpracovává za účelem popisu a podrobného rozboru provozní situace v zásobníku plynu. Cílem bilance zásobníku plynu je zjištění těžebních a vtláčecích kapacit a výkonů zásobníku plynu.

Operátorovi trhu předává provozovatel zásobníku plynu bilance za účelem plnění jeho **94** zákonných povinností, zejména podle § 20a odst. 4 písm. f), r) a y).

Konkretizace způsobu tvorby bilancí a rozsah údajů předávaných účastníky trhu **95** s plynem operátorovi trhu je předmětem úpravy **ZpTvBil**.

Držitel licence na uskladňování plynu je ve smyslu § 2 odst. 1 písm. d) **ZpTvBil** povinen **96** předkládat desetileté a roční bilance o předpokládaném stavu zásob na začátku těžby a vtláčení a maximální výkony těžby a vtláčení, a ve smyslu § 2 odst. 2 **ZpTvBil** je povinen předkládat skutečné údaje o výši těžebních a vtláčecích výkonů a stavu provozních zásob jednotlivých podzemních zásobníků plynu; denní, měsíční a roční sledování uskladněného plynu u podzemních zásobníků plynu se provádí na formulářích, jejichž vzory jsou uvedeny v přílohách č. 13 a 14 **ZpTvBil**.

Neplnění komentované povinnosti koresponduje se skutkovou podstatou přestupku **97** držitele licence na uskladňování plynu podle § 91 odst. 10 písm. c).

7. Povinnost vypracovat havarijní plán

Písmeno g) předepisuje provozovateli zásobníku plynu povinnost vypracovat⁹⁸ a každoročně upřesňovat havarijní plán zásobníku plynu.

I když **EnerZ** definici havarijního plánu nezakotvuje, lze za havarijní plány zásobníku⁹⁹ plynu v souladu s hlavou IV **PrevHav** a s odkazem na **§ 9 NouzPI** považovat dokument, ve kterém jsou popsány činnosti a opatření, které vedou ke zmírnění nebo odstranění následků mimořádné události nebo případné havárie na zařízeních pro uskladnění plynu, a podle kterých se postupuje při řešení předcházení stavu nouze a likvidaci následků stavu nouze. Obsahové náležitosti havarijních plánů jsou předmětem úpravy přílohy č. 1 **NouzPI**. Předmětem úpravy havarijního plánu zásobníku plynu jsou kromě identifikačních údajů provozovatele zásobníku plynu, údaje o zařízeních pro uskladňování plynu, kterých se havarijní plán týká, datum zpracování, datum schválení, datum nabytí účinnosti, dobu platnosti, jméno osoby zpracovatele a jiné.

Povinnost vypracovat havarijní plán zásobníku plynu je vymezena lhůtou do 6 měsíců¹⁰⁰ ode dne udělení licence, tj. ode dne nabytí právní moci rozhodnutí Úřadu o udělení licence na uskladnění plynu.

Kromě prvotního zpracování havarijního plánu zásobníku plynu tíží provozovatele¹⁰¹ zásobníku plynu kontinuální každoroční povinnost spočívající v upřesňování, resp. aktualizaci havarijního plánu. Za účelem plnění této povinnosti provozovatel zásobníku plynu jednou ročně analyzuje obsah havarijního plánu a v případě nezbytnosti změn provede jeho aktualizaci. Povinnost předložit havarijní plán zásobníku plynu Ministerstvu se vztahuje jak k prvotně zpracovanému, tak i k případně aktualizovaným verzím havarijního plánu.

Ustanovení **§ 9** odst. 2 **NouzPI** zakotvuje informační povinnost provozovatele zásobníku¹⁰² plynu vztahující se k havarijnímu plánu zásobníku plynu a jeho aktualizaci i vůči příslušným krajským hasičským záchranným sborům.

Porušení povinnosti zpracovávat, upřesňovat a předkládat Ministerstvu havarijní plán¹⁰³ zásobníku plynu, koresponduje se skutkovou podstatou přestupku držitele licence na uskladňování plynu ve smyslu **§ 91** odst. 10 písm. c).

8. Povinnost zveřejňovat rozsah a termíny odstávek zařízení pro uskladňování plynu

Pod písmenem h) je zakotvena důležitá povinnost provozovatele zásobníku plynu ve¹⁰⁴ vazbě na informování účastníků trhu s plynem. Účelem povinnosti zveřejňovat rozsah

a termíny odstávek zařízení pro uskladňování plynu je umožnit účastníkům trhu s plynem učinit opatření k zabránění vzniku škod z důvodu odstávek zařízení pro uskladňování plynu.

V praxi ke zveřejňování rozsahu a termínů odstávek zařízení pro uskladňování plynu **105** dochází zejména prostřednictvím webových stránek provozovatele zásobníku plynu. Ustanovení § 61 PTPI konkretizuje povinnost zakotvenou písmenem h) zveřejňovat tyto informace způsobem umožňujícím dálkový přístup a aktualizovat je bezodkladně, nejpozději však k patnáctému dni kalendářního měsíce.

Porušení povinnosti zakotvené pod písmenem h) koresponduje s přestupkem držitele **106** licence na distribuci plynu podle § 91 odst. 10 písm. c).

9. Povinnost zřídit a provozovat technický dispečink

Povinnost zřídit a provozovat technický dispečink, který odpovídá za dispečerské řízení **107** zásobníku plynu, úzce souvisí s právní úpravou technických plynárenských dispečinků (§ 64), a potažmo s elementární povinností provozovatele zásobníku plynu, kterou je zajištění bezpečného a spolehlivého provozu zásobníku plynu [§ 60 odst. 8 písm. b)]. I když EnerZ definici technického dispečinku nezakotvuje, systematickým výkladem lze za technický dispečink provozovatele zásobníku plynu považovat výkonný orgán schopný technického operativního řízení zásobníku plynu. Výčet činností, které jsou předmětem dispečerského řízení zásobníku plynu, zahrnuje vše od přípravy řízení provozu zásobníku plynu, přes operativní řízení až po vyhodnocení provozu. Konkretizace činností dispečerského řízení zásobníku plynu je předmětem úpravy § 12 až 14 DispŘPI.

Přípravou provozu zásobníku plynu se ve smyslu § 12 DispŘPI rozumí zejména **108**

1. plánování provozu zásobníku plynu na základě plánu údržby a odstávek zásobníku plynu a v souladu s plánem provozu přepravní nebo distribuční soustavy, k níž je zásobník plynu připojen,
2. zpracování plánu oprav a odstávek zařízení pro uskladňování plynu a jejich projednávání s provozovatelem přepravní nebo distribuční soustavy, ke které je zásobník plynu připojen,
3. projednávání technických částí smluv o připojení, v nichž se stanovují vzájemné vztahy a podmínky provozu, s provozovatelem přepravní soustavy nebo distribuční soustavy, k níž je zásobník plynu připojen.

Operativní řízení provozu zásobníku plynu obsahuje **109**

- 1.

řízení provozu zásobníku plynu podle průběžně sledovaných provozních parametrů zásobníku plynu ve spolupráci s provozovatelem propojené přepravní soustavy nebo distribuční soustavy,

2. aktualizaci denní přípravy provozu podle plánovaného vtlačení či těžby plynu ze zásobníku plynu na jednotlivé vstupní a výstupní body zásobníku plynu,
3. rozdělení vtlačení a těžby na jednotlivé vstupní a výstupní body zásobníku plynu,
4. předávání informací technickému plynárenskému dispečinku provozovatele přepravní soustavy nebo distribuční soustavy, ke které je zásobník plynu připojen, o průběhu vtlačení a těžby plynu, předávacích tlacích, o poruchách ovlivňujících provoz zásobníku plynu a o zahájení, průběhu a ukončení plánovaných i mimořádných prací prováděných na zařízeních zásobníku plynu,
5. koordinaci činností při provozních poruchách a haváriích zařízení zásobníků plynu, při předcházení stavu nouze a stavech nouze.

Technický plynárenský dispečink provozovatele zásobníku plynu projednává¹¹⁰ s technickým plynárenským dispečinkem provozovatele přepravní soustavy nebo provozovatele distribuční soustavy, k níž je zásobník plynu připojen, řešení poruch a havárií zařízení zásobníku plynu. Technický plynárenský dispečink provozovatele zásobníku plynu dále provádí vyhodnocení provozu zásobníku plynu, které provozovatel zásobníku plynu uchovává nejméně po dobu 5 let (§ 14 odst. 2 DispŘPI). Vyhodnocení provozu zásobníku plynu obsahuje

1. vyhodnocení provozních parametrů skladování plynu, a
2. rozbor poruch a havárií zařízení zásobníku plynu nebo zařízení přepravní soustavy nebo distribuční soustavy, které měly vliv na provoz zásobníku plynu.

Za důležitou zmínku považujeme principy vzájemné spolupráce a hierarchického¹¹¹ uspořádání technických plynárenských dispečinků, které představují základ pro provozní řízení plynárenské soustavy jako jednoho funkčního celku. Technické plynárenské dispečinky tak zajišťují provozní interoperabilitu navázaných a vzájemně podmíněných plynárenských zařízení. K zajištění principu vzájemné spolupráce a předávání informací slouží zejména vyhláškou DispŘPI provedená konkretizace pravidel spolupráce technických plynárenských dispečinků, termínů a rozsahu údajů předávaných infrastrukturními provozovateli.

10. Povinnost související s přístupem do zásobníku plynu

Povinnost pod písmenem j) ukládá provozovateli zásobníku plynu zajistit¹¹² neznevýhodňující podmínky pro přístup do zásobníku plynu a poskytnout službu uskladnění plynu každému, kdo o to požádá a splňuje podmínky připojení a podmínky stanovené Řádem provozovatele zásobníku plynu, s výjimkou případu prokazatelného nedostatku volné kapacity zařízení pro uskladňování plynu nebo při ohrožení

spolehlivého a bezpečného provozu zásobníků plynu, tedy splňuje podmínky přístupu třetích stran k zásobníku plynu.

Komentované ustanovení vychází zejména z přímo aplikovatelného čl. 15 odst. **113** nařízení 715/2009, který provozovateli zásobníku plynu ukládá povinnost zajistit všem uživatelům zásobníku plynu nediskriminační nabídku služeb uspokojujících poptávku na trhu; zejména pokud provozovatel zásobníku plynu nabízí tutéž službu různým zákazníkům, musí tak činit za rovnocenných smluvních podmínek. S tím úzce souvisí i povinnost nabízet služby, které jsou slučitelné s používáním propojených plynárenských přepravních soustav, a usnadňovat přístup prostřednictvím spolupráce s provozovatelem přepravní soustavy a zároveň i povinnost zveřejňovat potřebné informace, zejména údaje o používání a dostupnosti služby uskladňování plynu, a to ve lhůtě odpovídající odůvodněným obchodním potřebám uživatelů skladovacích zařízení. Zároveň se jedná o transpozici čl. 33 směrnice 2009/73.

Komentovanému ustanovení lze vyčíst vágní jazykovou textaci, která přístup do **114** zásobníku plynu podmiňuje splněním podmínek připojení. Pokud připojením rozumíme fyzické připojení (§ 59 ⁸) k zásobníku plynu, nelze s určitostí uzavřít, že zákonodárce skutečně mířil k podmínění umožnění přístupu ke skladovacímu zařízení fyzickým připojením se zásobníkem plynu. Připojení se uskutečňuje na základě smlouvy o připojení podle § 72 odst. 3, která představuje právní základ, podle něhož dojde následně k faktickému připojení. Právo na přístup k zásobníku plynu přiznává **EnerZ** odděleně od práva na připojení, což není dáno pouze odlišným vymezením subjektů, kteří jsou nositeli korespondujících povinností. Službu uskladnění plynu, tj. právo na přístup do zásobníku plynu lze totiž využít i bez nezbytného fyzického propojení se zásobníkem plynu (zvláštní senát **Konf 108/2009-11**).

Zásada rovného přístupu je v praxi naplňována zejména zveřejněním vzorové smlouvy **115** o uskladnění plynu a úzce souvisí i s povinností zveřejnit a řídit se Řádem provozovatele zásobníku plynu, který rovněž mimo jiné obsahuje transparentní a nediskriminační podmínky základní obchodní, technické a provozní podmínky, za kterých skladovatel poskytuje skladovací služby.

Přístup k zásobníku plynu se poskytuje na základě smlouvy o uskladňování plynu (§ 7 **116** odst. 7). U práva na poskytnutí přístupu k zásobníku plynu stanoví **EnerZ** dvě výjimky. První je případ prokazatelného nedostatku volné kapacity zařízení pro uskladňování plynu, druhou pak ohrožení spolehlivého a bezpečného provozu zásobníků plynu. Komentované ustanovení zároveň stanoví, že dojde-li k odmítnutí přístupu k zásobníku plynu, tj. odmítnutí uzavření smlouvy o uskladňování plynu v zásobníku plynu, musí být takové odmítnutí vyhotoveno písemně včetně odůvodnění, tj. s uvedením některé zákonem aprobované výjimky pro takové odmítnutí přístupu do zásobníku plynu.

11. Povinnost prodat nevytěžený plyn

Povinnost zakotvená pod písmenem k) úzce navazuje na oprávnění provozovatele zásobníku plynu nakupovat a prodávat plyn.¹¹⁷

Provozovatele zásobníku plynu tíží povinnost prodat plyn účastníka trhu s plynem, nebyl-li takto uskladněný plyn z důvodů na straně tohoto účastníka trhu s plynem vytěžen ze zásobníku plynu do zániku závazku podle smlouvy o uskladnění plynu. Konkretizace výkonu této povinnosti je provedena § 59 PTPI. Provozovatel zásobníku plynu provede řízený odprodej plynu na vnitrodenním organizovaném trhu s plynem v případě, že po skončení rezervace skladovací kapacity na základě smlouvy o uskladňování plynu nedošlo k vytěžení plynu, a zároveň není možné tento plyn převést v rámci virtuálního zásobníku plynu na základě jiných existujících rezervací skladovacích kapacit účastníka trhu s plynem případně zahraničního účastníka. Řízený odprodej plynu se provádí každý plynárenský den podle disponibilní těžební kapacity zásobníku plynu. Provozovatel zásobníku plynu pro účel řízeného odprodeje plynu rezervuje přepravní kapacitu pro vstupní bod virtuálního zásobníku plynu. Ustanovení § 59 odst. 3 PTPI upravuje způsob stanovení ceny. Výnosy z prodeje nevytěženého plynu snížené o oprávněné náklady zasílá provozovatel zásobníku plynu subjektu zúčtování nebo zahraničnímu účastníkovi.¹¹⁸

12. Povinnost vyhlášovat stav nouze v rámci zásobníku plynu

I když obecná právní úprava stavu nouze (§ 73) nepředpokládá stav nouze v rámci zásobníku plynu, písmeno l) komentovaného ustanovení explicitně zakotvuje povinnost provozovatele zásobníku plynu vyhlášovat stav nouze v rámci zásobníku plynu. Poněvadž absentuje funkční provázanost s právní úpravou provedenou § 73, může se povinnost provozovatele zásobníku plynu ve vztahu ke stavu nouze v rámci jim provozovaného zařízení jevit jako obsoletní. Domníváme se však, že *analogií legis* se práva a povinnosti upravené § 73 přiměřeně uplatní i na stavy nouze v rámci zásobníku plynu. Přiměřeně se zohledněním § 64 lze po provozovateli zásobníku plynu požadovat, aby vyhlášoval přesný čas vzniku stavu nouze v rámci zásobníku plynu a ukončení stavu nouze tohoto zařízení prostředky dispečerského řízení provozovateli přepravní soustavy nebo dotčenému provozovateli distribuční soustavy, k jehož zařízení je zásobník plynu připojen. Z povahy věci se však pro zásobník plynu neuplatní institut předcházení stavu nouze. Pro úplnost uvádíme, že někteří autoři se kloní k výkladu, že vyhlášení stavu nouze provozovatelem zásobníku plynu nemůže způsobit stejné důsledky jako vyhlášení stavu nouze podle § 73 (srov. *Eichlerová, Handrlica, Jasenský, Kořán, Košťál, Plášilová, Zákoucký 2016 s. 743*). *De lege ferenda* by bylo vhodné pro¹¹⁹

vyloučení pochybností v rámci komentovaného ustanovení upravit podmínky vyhlášení, podrobnosti postupu a následky, které z vyhlášení stavu nouze v rámci zásobníku plynu plynou.

13. Povinnost zpracovávat a zveřejňovat předpokládaný rozvoj zásobníku plynu

Pod písmenem m) je zakotvena kontinuální povinnost spočívající v každoroční tvorbě¹²⁰ a následném zveřejnění předpokládaného rozvoje zásobníku plynu. Zveřejňování základních informací o předpokládaném, resp. plánovaném rozvoji zásobníku plynu v délce nejméně pětiletého výhledu, je projevem zásady transparentnosti provozovatele zásobníku plynu a nediskriminačního přístupu k účastníkům trhu s plynem a zároveň umožňuje kontrolu činnosti provozovatele zásobníku plynu.

Obsahem předpokládaného rozvoje zásobníku plynu jsou zejména informace¹²¹ o plánované výstavbě a významných rekonstrukcích zařízení pro uskladňování plynu vycházející z dlouhodobé koncepce rozvoje zásobníku plynu.

Předpokládaný rozvoj zásobníku plynu a v něm zveřejňované informace mají pouze¹²² informativní charakter. V důsledku nových požadavků na trhu s plynem, legislativních změn nebo v důsledku aktuálního stavu zařízení může docházet ke změně již zveřejněných informací. To je jeden z důvodů, proč EnerZ stanoví povinnost zpracovávat, resp. aktualizovat předpokládaný rozvoj zásobníku plynu jednou ročně.

V praxi plní provozovatel zásobníku plynu povinnost zveřejnit předpokládaný rozvoj¹²³ prostřednictvím svých webových stránek.

Porušení povinnosti každoročně zpracovávat a zveřejňovat předpokládaný rozvoj¹²⁴ zásobníku plynu koresponduje se skutkovou podstatou přestupku držitele licence na uskladňování plynu ve smyslu § 91 odst. 10 písm. c).

14. Povinnost zajišťovat ochranu skutečností majících povahu obchodního tajemství a dalších obchodně citlivých informací, které získává při výkonu své činnosti

Písmeno n) upravuje povinnost provozovatele zásobníku plynu zajišťovat ochranu¹²⁵ skutečností majících povahu obchodního tajemství a dalších obchodně citlivých informací, které získává při výkonu své činnosti. Ochranou informací a údajů se rozumí ochrana proti zpřístupnění třetím stranám. Obchodním tajemstvím se ve smyslu § 504 ObčZ rozumí konkurenčně významné, určitelné, ocenitelné a v příslušných obchodních kruzích běžně nedostupné skutečnosti, které souvisejí se závodem a jejichž vlastník zajišťuje ve svém zájmu odpovídajícím způsobem jejich utajení.

Komentovaná povinnost představuje částečnou transpozici čl. 16 odst. 1 a 2 směrnice 2009/73, kterých předmětem je zachování důvěrnosti informací, které mají z obchodního hlediska citlivou povahu a které provozovatel zásobníku plynu získá při výkonu své činnosti, a zabránění tomu, aby informace vlastních činností provozovatele zásobníku plynu, které mohou být výhodné z obchodního hlediska, byly poskytovány diskriminačním způsobem. Zejména nesmí provozovatel zásobníku plynu poskytovat informace, které mají z obchodního hlediska citlivou povahu, zbývajícím částem podniku, s výjimkou případů, kdy je to nezbytné k provedení obchodní transakce. Uvedené ustanovení směrnice navíc stanoví provozovateli zásobníku plynu zákaz zneužívat, v souvislosti s prodeji či nákupy zemního plynu realizovanými podniky ve skupině, informace, které mají z obchodního hlediska citlivou povahu, a které získal od třetích osob v souvislosti s poskytováním nebo sjednáváním přístupu k zásobníku plynu.

Domníváme se, že transpozice směrnice do komentovaného ustanovení nebyla provedena do detailů a *de lege ferenda* by bylo vhodné komentované ustanovení doplnit i o explicitní zákaz zneužívat, v souvislosti s prodeji či nákupy zemního plynu realizovanými podniky ve skupině, informace, které získal od třetích osob v souvislosti s poskytováním nebo sjednáváním přístupu k zásobníku plynu.

Porušení povinnosti zajišťovat ochranu skutečností majících povahu obchodního tajemství a dalších obchodně citlivých informací, které provozovatel zásobníku plynu získává při výkonu své činnosti, koresponduje se skutkovou podstatou přestupku držitele licence na uskladňování plynu ve smyslu § 91 odst. 10 písm. c).

15. Povinnost zpracovávat a předkládat Úřadu Řád provozovatele zásobníku plynu činnosti

Písmeno o) ukládá provozovateli zásobníku plynu povinnost zpracovávat a předkládat Úřadu ke schválení Řád provozovatele zásobníku plynu, zajistit jeho zveřejnění a vykonávat licencovanou činnost v souladu s ním.

Pravomoc Úřadu schvalovat nebo stanovovat Řád provozovatele zásobníku plynu je stanovena § 17 odst. 7 písm. g), přičemž ve smyslu § 17e odst. 2 písm. c) je Úřad povinen návrh Řádu provozovatele zásobníku plynu konzultovat v rámci zákonem vymezeného konzultačního procesu.

Předmětem Řádu provozovatele zásobníku plynu je detailní úprava předem stanovených podmínek činnosti provozovatele zásobníku plynu, které nelze beze zbytku upravit právními předpisy a jejich návaznost na činnosti ostatních účastníků trhu s plynem. Obsahové náležitosti konkretizuje ObsNál.

K právní povaze, závaznosti a pravidlům postupu pro schválení nebo stanovení Řádu provozovatele zásobníku plynu srov. komentář k § 59 198, 199.

Porušení předmětné povinnosti koresponduje se skutkovou podstatou přestupku držitele licence na uskladňování plynu podle § 91 odst. 10 písm. c).

16. Povinnost zpracovávat a předávat Ministerstvu a Úřadu zprávu o kvalitě a úrovni údržby zařízení zásobníku plynu

Písmeno p) zakládá každoročně se opakující povinnost zpracovávat a předkládat Ministerstvu a Úřadu zprávu o kvalitě a úrovni údržby zařízení zásobníku plynu.

Povinnost předkládat zprávu o kvalitě a úrovni údržby zařízení zásobníku plynu je jedním z atributů řádného plnění informačních povinností provozovatele zásobníku plynu ve vztahu k orgánům státní správy v plynárenství. Povinnost zpracovat a předložit zprávu o kvalitě a úrovni údržby zařízení zásobníku plynu plní provozovatel zásobníku plynu *ex post*, nejpozději do 1. března následujícího předmětnému kalendářnímu roku. Předmětem zprávy o kvalitě a úrovni údržby je souhrnná informace hodnotící stav údržby provozovaných plynárenských zařízení, metody a způsoby řešení havárií, náklady na údržbu atd. Konkrétní obsahové náležitosti zprávy o kvalitě a úrovni údržby zařízení zásobníku plynu jsou dány metodickým pokynem Ministerstva: Obsah zpráv provozovatelů přepravní soustavy, distribučních soustav a podzemních zásobníků plynu o kvalitě a úrovni údržby provozovaných zařízení. V souladu s uvedeným metodickým pokynem jsou obsahem zprávy o kvalitě a úrovni údržby zařízení zásobníku plynu zejména:

1. seznam vnitřních předpisů zpracovaných provozovatelem podzemních zásobníků plynu k organizaci a metodice provádění údržby,
2. technické údaje o zařízení (celkový počet sond, délka těžebních plynovodů, počet technologických, resp. sběrných středisek a způsob zajištění protikorozní ochrany),
3. ekonomické údaje v členění plán-skutečnost (provozní náklady investiční výdaje),
4. hodnocení stavu zařízení a metod údržby (způsob zajišťování údržby, metody kontrol stavu zařízení, používaná technika a technologie pro údržbu, stav protikorozní ochrany, nástřik metanolu) a
5. poruchy a havárie v členění na typy a počty a úniky plynu.

Porušení povinnosti koresponduje se skutkovou podstatou přestupku držitele licence na uskladňování plynu ve smyslu § 91 odst. 10 písm. c).

17. Povinnost dodržovat a vykazovat stanovenou kvalitu dodávek a služeb

Písmeno q) ukládá provozovateli zásobníku plynu povinnost dodržovat stanovenou kvalitu dodávek a služeb, vykazovat její dodržování Úřadu a zveřejňovat ji způsobem umožňujícím dálkový přístup. Předmětné ustanovení navazuje na obecnou povinnost držitele licence dodržovat stanovené parametry kvality dodávek a služeb a v případě jejich nedodržení poskytovat náhradu stanovenou § 11 odst. 1 písm. h).

Konkretizace povinnosti je provedena KvalDoPI, kterou vydává Úřad na základě zmocnění podle § 98a odst. 2 písm. c). Předmětem úpravy je stanovení požadované kvality dodávek a služeb souvisejících s regulovanými činnostmi v plynárenství, včetně výše náhrad za její nedodržení, postupy a lhůty pro uplatnění nároku na náhrady postupy pro vykazování dodržování kvality dodávek a služeb.

18. Povinnost zveřejňovat informace týkající se provozování zásobníku plynu, jež jsou nezbytné pro účinnou hospodářskou soutěž a účinné fungování trhu s plynem a které nejsou předmětem obchodního tajemství

Povinnost zakotvená pod písmenem r) vychází z požadavku nezbytného zvýšení transparentnosti ohledně skladovací kapacity, která je nabízena třetím osobám. Komentované ustanovení představuje transpozici čl. 16 odst. 3 směrnice 2009/73, který stanoví, že informace, jež jsou nezbytné pro skutečnou hospodářskou soutěž a účinné fungování trhu, se zveřejní. Předmětem komentované povinnosti jsou provozní informace o skladovacím zařízení, zejména dostupná skladovací kapacita, změna stavu provozních zásob, plánované úpravy skladovacích kapacit, plánované odstávky a údržby s dopadem na vtlačení nebo těžbu plynu, případně výkazy provozovatele zásobníku plynu a další.

EnerZ stanoví dvě právem aprobované výjimky z povinnosti zveřejňovat informace, kterými jsou jednak informace, jež jsou předmětem obchodního tajemství a požadavek na důvěrnost informací, které mají z obchodního hlediska citlivou povahu [§ 60 odst. 8 písm. n)].

19. Registrační povinnost

Písmeno s) ukládá provozovateli zásobníku plynu jednorázovou povinnost zaregistrovat se u operátora trhu do 30 dnů od udělení licence na uskladňování plynu (pozn.: komentované ustanovení uvádí jazykově neprávě licenci na provozování zásobníku plynu), tj. ode dne nabytí právní moci rozhodnutí Úřadu.

Provedením registrace se provozovatel zásobníku plynu stává registrovaným účastníkem trhu s plynem. S registrací je spojeno i oprávnění přístupu do informačního systému operátora trhu [§ 2 odst. 2 písm. e) PTPI].

Samotná registrace probíhá podle platných obchodních podmínek operátora trhu [§ 20a¹⁴³ odst. 4 písm. j)].

Neprovedení registrace u operátora trhu je přestupkem podle § 91 odst. 10 písm. c). ¹⁴⁴

20. Povinnost vypracovat podklady pro zpracování plánu preventivních opatření a plánu pro stav nouze

Pod písmenem t) je upravena jedna z řady informačních povinností provozovatele¹⁴⁵ zásobníku plynu ve vztahu k orgánům státní správy v energetice. Konkrétně se jedná o povinnost vypracovat a následně ve dvouleté periodicitě upřesňovat, resp. aktualizovat podklady pro zpracování plánu preventivních opatření a plánu pro stav nouze a poskytovat je Ministerstvu. Prvotní povinnost vypracovat podklady pro zpracování plánu preventivních opatření a plánu pro stav nouze je vymezena lhůtou do 6 měsíců ode dne udělení licence, tj. ode dne nabytí právní moci rozhodnutí Úřadu. V návaznosti na prvotní zpracování podkladů pro zpracování plánu preventivních opatření a plánu pro stav nouze jednou za 2 roky analyzuje provozovatel zásobníku plynu obsah podkladů a v případě nezbytnosti změn provede jejich aktualizaci a zajistí předání (zaslání) této aktualizace Ministerstvu.

K účelu komentované povinnosti lze odkázat na komentář k § 59²¹⁶. ¹⁴⁶

Konkretizace povinnosti je provedena § 10 odst. 2 NouzPI a její přílohou č. 2. Ve smyslu¹⁴⁷ těchto ustanovení podklady zpracované provozovatelem zásobníku plynu obsahují

1. údaje o vstupních a výstupních bodech každého zásobníku plynu a jejich napojení na jednotlivé navazující soustavy, celkové skladovací kapacitě virtuálního zásobníku plynu a jednotlivých zásobníků plynu, maximálním těžebním a vtláčecím výkonu virtuálního zásobníku plynu a jednotlivých zásobníků plynu, těžební křivce jednotlivých zásobníků plynu, počtu a výkonech kompresorových jednotek umístěných v každém zásobníku plynu,
2. popis a pravděpodobné důsledky scénářů na období následujících 2 let a identifikaci z nich vyplývajících rizik při poruše zásobníků plynu a dopady na navazující soustavy, a
3. návrh preventivních opatření ke snížení zjištěných rizik.

Porušení povinnosti vypracovat podklady pro zpracování plánu preventivních opatření¹⁴⁸ a plánu pro stav nouze koresponduje se skutkovou podstatou přestupku podle § 91 odst. 10 písm. c).

21.

Povinnost součinnosti pro zpracování desetiletého plánu rozvoje přepravní soustavy

Provozovateli přepravní soustavy je uložena povinnost zpracovávat desetiletý plán rozvoje přepravní soustavy [§ 58 odst. 8 písm. s)] ve spojení s § 58k. Při vypracování plánu rozvoje vychází provozovatel přepravní soustavy z dosavadní a předvídatelné budoucí nabídky plynu a poptávky po něm. Za tímto účelem provozovatel přepravní soustavy provádí analýzu vývoje výroby, dodávek, dovozu a vývozu plynu, přičemž zohledňuje plánovaný rozvoj distribučních soustav připojených k přepravní soustavě, plánovaný rozvoj zásobníků plynu a plán rozvoje přepravní soustavy pro celou Evropskou unii připravovaný dle nařízení 715/2009.

Písmeno u) ukládá provozovateli zásobníku plynu povinnost součinnosti při zpracování desetiletého plánu rozvoje přepravní soustavy, která spočívá v předávání údajů o plánovaném rozvoji provozního objemu a maximálního vtláčecího a těžebního výkonu zásobníku plynu, a to na období nejméně 10 let. Obdobná povinnost je uložena i výrobci plynu [§ 57 odst. 8 písm. p)] a provozovateli distribuční soustavy [§ 59 odst. 8 písm. cc)].

Jelikož povinnost zpracovávat desetiletý plán rozvoje přepravní soustavy je povinností kontinuální s každoročně se opakujícím cyklem, je povinnost provozovatele zásobníku plynu kontinuální povahy, přičemž lhůta pro předání těchto informací je vymezena datem 31. března. K předání požadovaných informací nevyžaduje EnerZ žádost ani výzvu provozovatele přepravní soustavy.

Pokud jde o vstupy provozovatele zásobníku plynu relevantní pro zpracování desetiletého plánu rozvoje přepravní soustavy, ukládá § 60 odst. 8 kromě písmene u) i několik dalších informačních povinností. Ve smyslu § 60 odst. 8 písm. d) se jedná zejména o obecnou informační povinnost provozovatele zásobníku plynu ve vztahu k infrastrukturním provozovatelům včetně provozovatele přepravní soustavy. Podle § 60 odst. 8 písm. f) předává provozovatel zásobníku plynu provozovateli přepravní soustavy bilanci kapacit a výkonů zásobníku plynu na denní, měsíční, roční a desetileté bázi a podle § 60 odst. 8 písm. m) tíží provozovatele zásobníku plynu povinnost na roční bázi zpracovávat a zveřejňovat předpokládaný rozvoj zásobníku plynu, a to na období nejméně 5 let. Vzhledem k obsahu desetiletého plánu rozvoje přepravní soustavy se lze domnívat, že všechny takto předané informace (ať už jsou veřejně dostupné, nebo přímo provozovateli přepravní soustavy předávané) mají sloužit k přípravě a zpracování desetiletého plánu rozvoje.

Porušení povinnosti předávat provozovateli přepravní soustavy údaje o plánovaném rozvoji provozního objemu a maximálního vtláčecího a těžebního výkonu zásobníku

plynu, a to na období nejméně 10 let, koresponduje se skutkovou podstatou přestupku držitele licence na uskladňování podle § 91 odst. 10 písm. c).

JANA OSADSKÁ

Poznámky pod čarou:

Zákon č. **183/2006 Sb.**, o územním plánování a stavebním řádu (**stavební zákon**).

Zákon č. **184/2006 Sb.**, o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě (**zákon o vyvlastnění**).

Zákon č. **151/1997 Sb.**, o oceňování majetku a o změně některých zákonů (**zákon o oceňování majetku**), ve znění zákona č. **121/2000 Sb.**

Zákon č. **289/1995 Sb.**, o lesích.

Vyhláška č. **55/1999 Sb.**, o způsobu výpočtu výše újmy nebo škody způsobené na lesích.

Poznámky pod čarou:

4d Zákon č. **183/2006 Sb.**, o územním plánování a stavebním řádu (**stavební zákon**).

4e Zákon č. **184/2006 Sb.**, o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě (**zákon o vyvlastnění**).

5 Zákon č. **151/1997 Sb.**, o oceňování majetku a o změně některých zákonů (**zákon o oceňování majetku**), ve znění zákona č. **121/2000 Sb.**

Zákon č. **289/1995 Sb.**, o lesích.

Vyhláška č. **55/1999 Sb.**, o způsobu výpočtu výše újmy nebo škody způsobené na lesích.